
ELEMENTARNO.1

MILENA GRBIĆ

ELEMENTARNO.1

UVOD U ARHITEKTONSKO PROJEKTOVANJE

Da li je tvoj posao zanimljiv ili ti napraviš da bude zanimljiv?

Zoja, kojoj je ova knjiga posvećena

SADRŽAJ

PREDGOVOR	9
TAČKA GLEDIŠTA	12
POTRAGA ZA OBJEKTOM: ARHITEKTONSKI KONCEPT	15
KOMUNICIRANJE KONCEPTA	18
PROJEKAT: ČIN PREVOĐENJA ILUZIJE U STVARNOST	22
APSTRAKCIJA: ODNOS ZNANJA I INTUICIJE	26
KONTEKST_THE SITE: (NE)PREPUŠTANJE PROIZVOLJNOSTIMA	36
SPOLJA I UNUTRA: STEPEN DEFINISANOSTI PROSTORA	49
OSNOVNA PROSTORNA GEOMETRIJA	65
GRAĐENJE PROSTORA: U MEĐUSOBNOM ODNOSU VIŠE PROSTORA	77
PROSTOR I INSTITUCIJA	85
ARHITEKTURA GOTOVIM ELEMENTIMA _ ERGONOMIJA	90
SMEŠTANJE TELA U PROPORCIJE ARHITEKTURE	93
STATIČKA ANTROPOMETRIJA: KORISNIK U USPRAVNOM POLOŽAJU	96
STATIČKA ANTROPOMETRIJA: KORISNIK U SEDEĆEM POLOŽAJU	103
ARHITEKTURA GOTOVIM ELEMENTIMA _ ANTROPOMETRIJA	110
IZVEDENE ANTROPOMETRIJSKE VELIČINE: MOJ METAR I TVOJ METAR	114
FUNKCIONALNA ANTROPOMETRIJA: DIMENZIONISANJE RADNOG MESTA	118
BIBLIOGRAFIJA	138
SAŽETAK NA ENGLISKOM JEZIKU	140
IZVODI IZ RECENZIJA	142
BIOGRAFIJA AUTORA	148

PREDGOVOR

Učenje je put od sigurnosti do nesigurnosti, od mogućnosti do odluke...

IZVOD IZ RECENZIJE

Kratke teze o prostoru arhitektonskog projektovanja

Rukopis autorke dr Milene Grbić, arhitekta, predstavlja bukvar spoznaje i razumevanja osnovnih alata kojima arhitektonsko projektovanje deluje u prostoru. Jednostavnije, kratke crtice na teme o procesu arhitektonskog projektovanja.

Rukopis koji je pred nama čini niz od 17 kratkih teza kojima autorka na sažet i praktičan, iako ni u jednom trenutku lišen sve svoje složenosti, način prenosi znanje o razumevanju arhitekture kao procesa stvaranja u naspram postavljanju intuitivnog i kreativnog sa jedne, i racionalnog i objektivnog sa druge strane, formirajući udoban okvir za učenje o arhitektonskom projektovanju.

Ukazujući na ključne tačke na putu stvaranja arhitektonskog prostora, autorka nas, kroz ideju o kreiranju prostora, od koncepta i apstrakcije, preko prostornih granica i organizacije, sve do naracije kao najsloženijeg polja arhitekture, i povratka u fizički i funkcionalni okvir razumevanja dimenzije uvodi u složeni svet arhitektonskog projektovanja, te razumevanja njenog procesa i pozicije u arhitekturi kao disciplini.

Na ovom putu, tri su doprinosa dominantno izdvajaju.

Prvi se odnosi na način izlaga teme procesa arhitektonskog projektovanja. Od ideje i koncepta koje dr Milena Grbić definiše kao intuitivno i saobrazno biću i njegovu konkretizaciju kroz apstrakciju kao mišljenje i samorefleksiju intuitivnog, autorka spretno ulazi u svet projektovanja forme, funkcije i naracije kao stožera projekta odnosno objekta i prostora arhitekture. Razmotavajući klupko stvaranja od koncepcije do naracije i nazad do dimenzije, Milena uspeva da spretno, rečnikom primerenim studentskoj populaciji zatvori krug i ponudi okvir za učenje o arhitekturi.

Drugi se odnosi na duboko i precizno obrađivanje osnovnih veština projektovanja kojima student na početku svog školovanja mora da ovlada. Pri tome, autorka ne upada u zamku banalizacije teksta, niti teme, vešto balansirajući između pojmovnika i praktikuma. Vešta dekonstrukcija pojmova i procesa koja uvek počinje kroz objašnjenje zasnovano na znanjima sa kojima student dolazi na akademiju, raspoložujući sa sistemima mišljenja pruzetim iz prethodnog školovanja, Milena vešto uvodi pitanja i prevodi studenta iz uloge slušaoca u ulogu stvaraoca.

Treći se odnosi na dobru meru teorijskog i praktičnog, kroz koje autorka omogućava čitaocu da razumevanje određenog pojma ili procesa, određenog posla u procesu

arhitektonskog projektovanja i praktično proba kroz niz kraćih zadataka. Ovi zadaci daju svežinu formatu klasičnog udžbenika i moć interiorizacije pročitano, na način koji je individualan. Takođe, obezbeđuje i mogućnost ponovnog izčitavanja sa uvek novim mogućnostima razumevanja složenosti pročitano. Kratke vežbe kroz igru oslobađaju studenta težine pročitano, težine problema sa kojima se svakodnevno susreće, dajući prednost učenju, a ne projektu, dajući moć prostoru, a ne objektu arhitekture.

Posebno bih istakla jasnu poziciju podnaslova kao autonomne jedinice, nastavne jedinice. Svaki naslov može da se čita zasebno ili se može staviti u niz koji nije uslovljen, već samo pretpostavljen tokom procesa projektovanja. Način pripovedanja, jednostavan i neopterećen, unosi svojevrsnu svežinu i omogućava prihvatanje pročitano kao znanja ali i veštine arhitektonskog projektovanja.

Dakle, pred nama je pojmovnik i praktikum, knjiga koja se može koristiti kao udžbenik u svim fazama osnovnih studija, otvrajući mogućnost da se, kako i sama autorka kaže u predgovoru, odloži razumevanje svake rečenice, te omogući individualno učenje procesa projektovanja uvek sagledavajući proces sa dva kraja, kroz razumevanje pojma i njegovu interpretaciju.

dr Ana Nikezić, redovni profesor

Departman za arhitekturu

Univerzitet u Beogradu - Arhitektonski fakultet

IMPRESUM

Naslov | Title:
ELEMENTARNO.1

Autor | Author:
dr Milena Grbić

Fotografije | Photographies:
UNS_GFS: dr Milena Grbić,
UB_AF: dr Ivana Vučetić, Uroš Pajović

Crteži | Drawings:
dr Milena Grbić

Recenzenti | Reviewers
dr Ana Nikezić, UB_AF, redovni profesor
dr Jelena Atanacković Jeličić, UNS_FTN, redovni profesor
dr Jelena Ristić Trajković, UB_AF, vanredni profesor

Lektor | Lector
Branislava Grbić

Izdavač | Publisher:
Građevinski fakultet Subotica
Faculty of Civil Engineering Subotica

Dizajn i prelom | Design and layout
dr Ana Zorić

Godina i mesto izdanja | Place and year of issue
Prvo izdanje, 2023, Subotica | First Edition 2023, Subotica

ISBN 978-86-80297-93-4

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

72.012(075.8)

ГРБИЋ, Милена, 1977-

Elementarno.1 [Elektronski izvor] : uvod u arhitektonsko projektovanje /
Milena Grbić. - Subotica : Građevinski fakultet, 2023

Način pristupa (URL): [http://www.gf.uns.ac.rs/~zbornik/eludzbenik/
ELEMENTARNO1_Milena_Grbic.pdf](http://www.gf.uns.ac.rs/~zbornik/eludzbenik/ELEMENTARNO1_Milena_Grbic.pdf). - Opis zasnovan na stanju na dan
4.9.2023. - Nasl. sa naslovnog ekrana. - Napomene i bibliografske reference
uz tekst. - Bibliografija. - Summary.

ISBN 978-86-80297-93-4

а) Архитектура - Пројектовање

COBISS.SR-ID 123762953

